

EL LLENGUATGE

6/XI/1976

El nord i el sud

A nomenar la Catalunya Nord el conjunt format pel Rosselló i les altres comarques catalanes d'administració francesa —el Vallespir, el Conflent, el Capcir i l'Alta Cerdanya— és una innovació que no ha acabat d'agradar a tothom. Però el que no resulta certament tolerable és que aquesta denominació sigui escrita «Catalunya Nord», tal com acabem de veure repetidament.

Es cert que sovint sorgeixen vacil·lacions pel que fa a l'ortografia dels noms d'aquests dos punts cardinals: el nord i el sud, i n'hi ha que no saben evitar aquestes grafies errònies: «nort» i «sur». Però no han de resultar gaire difícil de recordar que tots dos noms s'han d'escriure amb d final. Sud, igual que fred o fluid, representa un cas afíat, no subjecte a cap regla —que determini si s'ha d'escriure amb d o bé amb t. Però ja hem dit que l'error usual consisteix, no a escriure'l amb t final, sinó a copiar —tant en el llenguatge escrit com en l'oral— la forma pròpia del castellà.

— En canvi, l'ortografia de nord se subjecta a una regla molt concreta: aquella segons la qual, després d'una altra consonant —normalment, una r—, s'escriuen amb &rsd final aquells mots que la presenten en els seus femenins o derivats, i amb t aquells altres amb uns derivats que presenten la mateixa lletra. Així, escrivim nord, sord, verd i covard, tenint en compte nòrdica, sorda, verda i covarda, i fart, fort, curt i sort, tenint en compte farta, forta, curta i sortos.

Afegim-hi, encara, que aquestes formes es mantenen íntegrament quan participen en noms compostos, amb el segon element dels quals s'enllacen per mitjà d'un guionet: nord-americà, nord-est, sud-africà, sud-oest, etc.

ALBERT JANE